

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารเพื่อการผลิตซ้ำสื่อพื้นบ้านมังคละจังหวัดพิษณุโลกเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth Interview) ผู้วิจัยพบว่า ผลการวิจัยนำไปสู่ปัญหานาวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งมีบทสรุป ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

สิ่งที่ทำให้มังคละถูกเลือกให้เป็นสื่อพื้นบ้านที่ได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

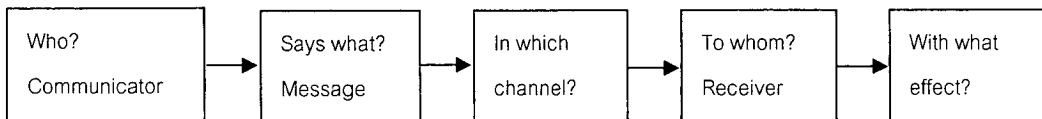
จากลักษณะทั่วไปและความเป็นมาของมังคละ จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคม ทำให้ทราบว่ามีการสืบทอดมังคละมาจากบรรพบุรุษตั้งแต่ปี 2482 และคาดว่าจะมีการเล่นมังคละมานานหลายร้อยปี จากหลักฐานในหนังสือระยะทางไปพิษณุโลก ในบทพระนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ครั้นเมื่อเสด็จโดยทางเรือมาที่จังหวัดพิษณุโลก ทรงได้ยินเสียง “เถิดเทิง” ที่วัดสภักดีนํ้ามัน คำตอบที่ได้คือ เสียงจากวงปี่พาทย์ ที่ชาวบ้านเรียกว่า มังคละ (สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์, 2516, หน้า 23-25) จากนั้นได้มีการเล่นและสืบสานต่อมาจนกระทั่งในปัจจุบันขณะเดียวกันมังคละที่เป็นกลุ่มชาวบ้าน ที่ว่างจากการทำอาชีพหรือคือทำไร่ทำนา จึงมารับงานแสดงมังคละ เมื่อระยะเวลาผ่านไปลูกหลานหรือสมาชิกในวงต่างแยกย้ายไปประกอบอาชีพ ประกอบกับผู้นาวงมีอายุที่เพิ่มมากขึ้น จึงไม่สามารถรับงานหรือทำการแสดงได้ดังในอดีต จึงเป็นสาเหตุให้มังคละในกลุ่มที่เป็นชาวบ้านเริ่มสูญหายไป อย่างไรก็ตามมังคละได้มีการปรับตัวมาในระบบการศึกษาอันจะทำให้มีความยั่งยืนในเรื่องของการอนุรักษ์สื่อพื้นบ้านอย่างมังคละ

สำหรับมังคละมีเอกลักษณ์โดดเด่นอยู่ที่กลองมังคละ หรือกลองโก๊กรัก จะเห็นได้ว่ามังคละเป็นสื่อพื้นบ้านที่ได้รับการสืบทอดมาหลายรุ่นและหลายวงในหลายอำเภอของจังหวัดพิษณุโลก แต่ที่เป็นที่นิยมและมีชื่อเสียงมากที่สุดคืออำเภอเมืองและอำเภ�푼นพิราม ซึ่งในส่วนของมังคละที่มีสถานภาพทางสังคมเป็นที่ยอมรับมากกว่าเนื่องจากมีองค์ประกอบครบสมบูรณ์มากที่สุด เนื่องจากหัวหน้าวงนั้นนอกจากจะรับราชการในสถานศึกษาแล้ว ในกลุ่มมังคละยังประกอบไปด้วยบุคคลที่เคยรับราชการและดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจอมทอง อำเภอเมือง

จังหวัดพิษณุโลก ทำให้มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับคนในชุมชน มีเครือข่ายในการรับงานเพื่อทำการแสดง ทีวีมั่งคละ

กระบวนการสื่อสารและกระบวนการถ่ายทอด/การผลิตซ้ำของมั่งคละ

กระบวนการสื่อสารจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการสื่อสารของของ ฮาโรลด์ดี ลาสเวลล์ จากภาพ 35 แบบจำลองการสื่อสารของลาสเวลล์

ภาพ 35 แบบจำลองการสื่อสารของลาสเวลล์

จากการวิเคราะห์ตามกระบวนการ ประกอบไปด้วย ผู้ส่งสาร ทำหน้าที่หลักในการเป็น แกนนำดำเนินการสืบสานมั่งคละ ซึ่งกลุ่มมั่งคละที่มีสถานภาพทางสังคม ผู้ส่งสารมีแรงบันดาลใจ ในการก่อตั้งวงสืบทอดมาจากครอบครัว มีการประดิษฐ์ทำรำหรือเพลงประกอบดนตรีมั่งคละขึ้นมา ใหม่หรือนำมั่งคละไปถ่ายทอดยังต่างประเทศ ให้คนทั่วโลกได้รู้จักถึงเอกลักษณ์และความสวยงาม ของศิลปะ การแสดงพื้นบ้านอย่างมั่งคละ ขณะเดียวกันกลุ่มผู้ส่งสารที่เป็นกลุ่มชาวบ้าน เริ่มถูกลด บทบาทและหายไปทีละวง แต่อย่างไรก็ตามมั่งคละได้ปรับตัวเข้ามาสู่ระบบการศึกษามากขึ้นนี้คือ นิमितหมายที่ดีของการคงอยู่ของมั่งคละ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้สัมผัสและหวงแหนสื่อพื้นบ้าน ของจังหวัดพิษณุโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

โดยผู้ส่งสาร จะถ่ายทอดผ่านเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับมั่งคละอย่างสมบูรณ์ทั้งเครื่องดนตรี ซึ่งแต่ละวงมั่งคละจะประกอบไปด้วย เครื่องดนตรีที่เหมือนกัน อาจต่างกันจำนวนที่ใช้ ประกอบไปด้วย กลองกรีก (กลองมั่งคละ) กลอง (กลองยืน กลองหลอน) ปี่ ฉิ่ง ฉาบ ฆ้อง โหม่ง และกรับ ซึ่งมั่งคละที่เป็นกลุ่มชาวบ้านจะมีรำนะนาไว้สำหรับสร้างเสียงให้ครึกครื้น บทเพลงเพลงที่ ใช้หลักเหมือนกัน อาทิ เพลงพระฉันข้าว เพลงสาวน้อย เพลงคางคกเข็ดเขี้ยว เพลงบัวลอยบัวโรย เป็นต้น และเพลงที่ถือว่าบังคับใช้เป็นแม่แบบที่ทุกวงทุกใช้ คือ เพลงไม้สี่ (เพลงครู) เพลงไม้สาม เพลงไม้สอง เพลงไม้หนึ่ง รวมถึงต้องมีเพลงประวัติศาสตร์หนึ่งเพลง คือ เพลงนมนานกระทกแบ่ง ทำรำ ส่วนใหญ่จะเป็นทำรำวงมาตรฐาน หรือนำมาดัดแปลงประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ซึ่งแต่ละวงก็จะ ประดิษฐ์ทำรำที่แตกต่างกันออกไป การแต่งกาย จะคงความเป็นพื้นบ้าน โดยมั่งคละทั้งกลุ่มที่มี สถานภาพทางสังคม มั่งคละที่เป็นกลุ่มชาวบ้าน มั่งคละในกลุ่มเด็กและเยาวชน จะมีช่องทางการ สื่อสารของแต่ละกลุ่มที่ตั้งไว้ โดยมีผู้รับสารที่แตกต่างกันออกไปบ้าง ซึ่งจะมีทั้งคนในชุมชน

นักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป แต่ทั้งนี้จะมีข้อแตกต่างความได้เปรียบ เสียเปรียบในส่วน ของช่องทางการสื่อสารที่ใช้ในการเผยแพร่มังคละออกไปยังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งในส่วนของกลุ่ม มังคละที่มีสถานภาพทางสังคมจะได้เปรียบกว่าเนื่องจากมีเครือข่าย มีอำนาจต่อรองและมีความพร้อม ในการถ่ายทอด จนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มมังคละที่เป็นกลุ่มชาวบ้านเลือนหายไป นอกจากนี้ กลุ่มเด็กและเยาวชน ในฐานะเป็นผู้รับข่าวสารมังคละควบคู่กันไปด้วย จะกลายเป็นผู้ส่งสารใน อนาคตเนื่องจากซึมซับรับเอาความรู้ด้านมังคละจนพัฒนาตัวเองทางด้านการแสดง การเล่นเครื่อง ดนตรี รวมทั้งสร้างสรรค์ช่องทางการสื่อสารในรูปแบบใหม่ อันเป็นช่องทางการสื่อสารในยุคผู้รับ สาร จากการสัมภาษณ์ผู้รับสารทำให้ทราบว่ามังคละเป็นที่รู้จักในกลุ่มเด็กและเยาวชนอันเนื่องจาก เป็นกิจกรรมที่อยู่ในชมรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของสถาบันการศึกษาที่ศึกษาอยู่ เมื่อเข้ามาอยู่ใน ชมรม 3-5 ปี ผู้รับสารจะมีความทรงจำและจดจำได้ว่ามังคละเกี่ยวกับเครื่องดนตรี ซึ่งเครื่องดนตรีที่ รู้จักกันดีคือ กลองโกร๊กหรือกลองมังคละ ท่ารำ เพลงและประวัติความมาของมังคละการนึกถึง องค์ประกอบของมังคละจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะรับบทบาทใดบทบาทหนึ่งในกิจกรรมของ มังคละ เช่น ท่ารำจะพัฒนาตัวเองเป็นผู้รำ หากนึกถึงกลองก็จะเป็นนักดนตรี ประการต่อมาเด็ก และเยาวชนที่เป็นกลุ่มรับสารในการสืบทอดมังคละยังมองว่าการสื่อสารคือ เครื่องมือสำคัญ ประการหนึ่งในการเผยแพร่ให้สื่อพื้นบ้านเป็นที่รู้จักอันจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของชมรม อีกทั้งยัง ส่งผลให้สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมในเชิงของชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไป ซึ่งจากการเก็บข้อมูลเชิงลึก ผู้วิจัยพบว่าช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ อินเทอร์เน็ต สังคมออนไลน์และเว็บไซต์ มีส่วนสำคัญ อย่างมากที่ทำให้มังคละมีโอกาสไปนำเสนออย่างต่างประเทศอันเป็นการสร้างกลุ่มผู้รับสารนอกพื้นที่ และส่งผลต่ออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนในจังหวัดพิษณุโลกและประเทศไทย

ทั้งหมดจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดหรือทำให้เกิดผู้ส่งสารหน้าใหม่โดยอธิบาย และให้ความรู้รวมทั้งฝึกฝนทั้งท่ารำและการฝึกฝนให้เล่นเครื่องดนตรีตามความถนัด จะช่วยทำให้ วัฒนธรรมได้รับการถ่ายทอดมาสู่เด็กและเยาวชน ให้ได้รับการถ่ายทอดโดยตรงจากกลุ่มที่มี สถานภาพทางสังคม เนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้มีอิทธิพลอย่างมากในการบังคับ ชักจูงเด็กและเยาวชน ท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมตะวันตก เด็กและเยาวชนต้องยินยอมเพราะอยู่ภายใต้การปกครอง ของกลุ่มนี้ และหากว่าเด็กและเยาวชนมีความชอบเป็นทุนเดิมอยู่แล้วในเรื่องของการอนุรักษ์สื่อ พื้นบ้าน จะยิ่งทำให้การรักษามังคละคงอยู่ต่อไป สิ่งนี้เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญ จึงทำให้ผู้ส่งสาร ผลิตผู้ส่งสารหน้าใหม่คือ กลุ่มผู้ส่งสารที่เป็นนักรำและนักดนตรีในกลุ่มเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ จากการเก็บข้อมูล จะเห็นได้ว่าสิ่งที่วงมังคละที่มีสถานภาพทางสังคม แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ที่สุดคือ การผลิตเครื่องดนตรี คือการผลิตกลองไว้ขายและใช้เอง ซึ่งถือว่าเป็นช่องทางการสื่อสารที่

ใช้ไว้สืบทอดดนตรีมโนราห์ได้เป็นอย่างดีอีกด้วยและช่องทางการสื่อสาร ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตซ้ำขึ้นมาใหม่ซึ่งแต่ละกลุ่มมโนราห์ก็จะมีช่องทางที่แตกต่างกันออกไปทั้ง สื่อกระจายเสียง ปรเภทโทรทัศน์ เวทีการแสดง การประกวด การศึกษา และสื่อสารมวลชน โดยช่องทางการสื่อสาร ผู้วิจัยจำแนกออกได้ดังนี้

1. รายการคุณพระช่วย, รายการห้องข่าว 7 สี ในช่วงศาสตร์และศิลป์, รายการ 4 สาว ผจญภัยและรายการ คนไทยหัวใจไม่ห่อ ตอนประโยชน์ ลูกปลั้กับดนตรีมโนราห์ เมืองสองแคว ในส่วนของการเผยแพร่ ถ่ายทอด มโนราห์ผ่านรายการโทรทัศน์ ผู้วิจัยพบว่า สื่อมวลชนประเภทนี้มีส่วนทำให้มโนราห์เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น เข้าถึงประชาชนซึ่งเป็นผู้รับสารมากขึ้น โดยเฉพาะคนจังหวัดพิษณุโลก เช่น รายการคุณพระช่วย ที่มีการแสดงของมโนราห์ ที่ใช้กลองกรีก เป็นเครื่องดนตรีนำ ให้ทำนองโดยปี่ เป็นการตีหน้าทับแบบดั้งเดิม ผสมผสานกับวงออร์เคสตรา เครื่องสาย มีเสียงอันไพเราะของไวโอลิน หรือจะเป็นวงดนตรีลูกทุ่ง ที่นำขลุ่ย มาขับกล่อมได้อย่างพลิ้วคล่อง ซึ่งเป็นการแบ่งภาคการแสดงได้อย่างสมบูรณ์และยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละส่วนทั้ง มโนราห์ วงออร์เคสตราและวงดนตรีลูกทุ่ง

2. การสื่อสารสาธารณะแบบกลุ่ม ปรเภทเวทีการแสดง การประกวด เช่น มโนราห์ช่อแก้ว มหาวิทยาลัยนเรศวร เมื่อครั้งประกวดที่เวทีสวนชมนานเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดพิษณุโลก ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถได้รางวัลชนะเลิศ แต่นั่นคือจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์และดำรงมโนราห์มาจนปัจจุบันได้อย่างภาคภูมิใจ

3. สื่อใหม่ ในมโนราห์ต้องอาศัยช่องทางการสื่อสารแบบใหม่ คือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ นำเนื้อหาจากโทรทัศน์ไปเผยแพร่ซ้ำทางโซเชียล โดยผู้วิจัยพบว่า มโนราห์ทองอยู่ได้ใช้ เฟซบุ๊ก เป็นการนำเสนอในสื่อออนไลน์ที่สามารถลดต้นทุนการใช้สื่อ นอกเหนือไปจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าได้มีการนำเอารายการโทรทัศน์ไปบรรจุลงในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์ที่ให้บริการในการอัปโหลด ข้อมูลวิดีโอแบบไม่เสียค่าใช้จ่ายอย่างยูทูบ อีกด้วย

4. กิจกรรม นอกจากการถ่ายทอดมโนราห์ผ่านช่องทางการสื่อสารข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยพบว่า มโนราห์ได้ใช้กิจกรรมต่างๆ เป็นช่องทางในการเผยแพร่ เช่น มโนราห์วงทองอยู่ ได้จัดกิจกรรมสำหรับ ทำความเคารพครูบาอาจารย์เป็นประจำทุกปีคือ พิธีไหว้ครู ด้านมโนราห์ช่อแก้ว มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้จัดทำโครงการสืบดนตรีและการแสดงพื้นบ้านมโนราห์ เพื่อให้บัณฑิตในชมรมได้เข้าร่วม กิจกรรม เป็นการส่งต่อรุ่นต่อรุ่น จัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง อีกทั้งยังมีโครงการมโนราห์สัญจร จัดขึ้นปีละ 1 ครั้งเช่นกัน

5. รายวิชาการศึกษา ในส่วนของการนำมังคละมาบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา รุ่งนภา ฉิมพุม หนึ่งในผู้ร่วมก่อตั้งมังคละช่อแก้ว มหาวิทยาลัยนเรศวร กล่าวว่า ยังไม่มีเป็นหลักสูตรจะมีแต่รายวิชาเท่านั้น ส่วนมังคละในโรงเรียนต่างๆ ของจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยพบว่า ทางโรงเรียนได้เปิดสอนมังคละในรูปแบบของชมรม ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะมีเด็กและเยาวชนเต็มใจที่จะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการเล่นมังคละ เพื่อให้ตนเองได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ เผยแพร่มังคละสืบไป

ทิศทางและแนวโน้มการสืบทอดสื่อพื้นบ้าน

ทิศทางและแนวโน้มการสืบทอดสื่อพื้นบ้าน เป็นผลมาจากการค้นพบมังคละที่จังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นจุดเริ่มต้นให้มีการสืบทอดกันต่อมา ประกอบกับการทำหน้าที่ของสื่อพื้นบ้าน ซึ่งหน้าที่ของสื่อพื้นบ้านจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน จึงทำให้หน้าที่ทั้งสองสื่อมีหน้าที่หลายประการที่ซ้ำซ้อนกัน อาทิ หน้าที่ให้ความบันเทิง การให้การศึกษา ซึ่งมีส่วนสำคัญในการทำให้มังคละได้มีช่องทางในการสืบทอดสื่อพื้นบ้านมังคละไว้ยังรุ่นลูกรุ่นหลาน จนนำไปสู่การเลือกสรรสู่การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมโดยแนวคิดการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมของ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ กล่าวว่า ในการวิเคราะห์วัฒนธรรม ต้องเริ่มเข้าใจ ประเพณีในการเลือกสรรเนื่องจากวัฒนธรรมในการเลือกสรรนี้อาจมีแหล่งกำเนิดมาจากหลายอย่าง เช่น ผลประโยชน์ทางชนชั้น สุนทรียะ ฯลฯ ซึ่งประเพณีในการเลือกสรร มีการจัดประเภทของวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย วัฒนธรรมทั้งหมดที่มีอยู่ ได้แก่ วัฒนธรรมทั้งหมดที่มีอยู่ในสถานที่ในห้วงเวลานั้น บุคคลที่มีชีวิตอยู่ในเวลาและสถานที่นั้นเท่านั้นที่จะเข้าถึง ซึ่งในท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลกนั้นมีวัฒนธรรมท้องถิ่นหลากหลาย อาทิ มังคละ ลิเก ลำตัด โดยมังคละจะมีลักษณะที่โดดเด่นมากกว่า ดังนั้น มังคละจึงถูกเลือกสรรจากผู้ที่มีอำนาจและผู้ที่มีอำนาจต่อรองในการสืบทอดมังคละ มังคละจึงเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการบันทึกไว้ เพื่อถูกนำมาผลิตซ้ำขึ้นมาใหม่ต่อไป (กาญจนา แก้วเทพ, 2544, หน้า 288-291)

จากการวิเคราะห์วัฒนธรรมตามความหมายของ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ พบว่า มีวิธีการเลือกสรรและมีแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับ ผลประโยชน์ทางชนชั้นของผู้เลือกสรร ผลประโยชน์ทางสุนทรียะ ในการสร้างความสนุกสนานและความบันเทิงให้กับผู้ชม ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมือง ในเรื่องทุน งบประมาณ ชื่อเสียง เข้าสู่มังคละของตน ในเรื่องของการจ้างงานเพื่อไปแสดงตามสถานที่ต่างๆ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานน่าเชื่อถือเป็นที่เคารพ มีเครือข่าย โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในส่วนของ ทิศนะต่อแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมด้านทัศนะเดิม คือ สนใจผลผลิตทางวัฒนธรรม อธิบายจากความสนใจ ผลผลิตทางวัฒนธรรม สู่กระบวนการทางวัฒนธรรม ดังนี้

การผลิต (Production) การผลิตมังคละในส่วนของผู้ผลิตทั้ง 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคมและกลุ่มที่เป็นชาวบ้าน ทำให้ผู้วิจัยพบว่า จะทำการผลิตมังคละ สืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่นด้วยความรักและห่วงแหนมังคละ ตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ เริ่มทำการเล่นมังคละ สอนมังคละ การผลิตกลองมังคละ ในส่วนของมังคละที่มีสถานภาพทางสังคม โดยจากการเก็บข้อมูลและจากการสังเกต ทำให้ทราบว่ากลุ่มมังคละที่มีสถานภาพทางสังคม จะไม่มีความกังวลเรื่องการสืบทอดวงดนตรีมังคละ แต่สิ่งที่เป็นห่วงมากที่สุดคือคนผลิตกลองไม่ว่าจะเป็นการตัดไม้ขนุนเพื่อนำมาทำกลอง การกลึง การขุดกลอง การชิงหนังกลอง เรียกได้ว่าทำเองทุกขั้นตอนเพียงท่านเดียวคือมังคละวงทองอยู่ โดยยังไม่มีใครมาสานต่อความรู้การทำกลองนี้ เพราะขั้นตอนยุ่งยากและซับซ้อน การทำกลองมังคละต้องใช้ไม้ขนุน เพราะเนื้อไม้กำลังดี หาง่ายและที่สำคัญคือชื่อของไม้ขนุนเป็นไม้ที่มีชื่อเป็นมงคล สำหรับการผลิตกลองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะผลิตใช้กันในงานและรับจ้างผลิตให้กับโรงเรียน ตามต่างจังหวัดและผู้ที่ต้องการโดยการผลิตกลองมังคละครบชุด ราคา 35,000 บาท ถึง 38,000 บาท ซึ่งใช้เวลาในการผลิตประมาณ 1-2 เดือน จะเห็นได้ว่าสามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพ เลี้ยงครอบครัวให้กับวงมังคละได้เป็นอย่างดีอีกช่องทางหนึ่งนอกเหนือจากการแสดงตามงานจ้างต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นทุนทางวัฒนธรรมประเภทหนึ่งถือได้ว่าเป็นคุณค่าที่ยิ่งใหญ่ หากไม่มีผู้สืบทอดต่อเป็นเรื่องที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นกลุ่มที่จะสืบทอดได้ดีที่สุดคือลูกหลาน สมาชิกในวงมังคละและสามารถต่อยอดสร้างความรู้มาสู่กลุ่มคนภายนอกเพื่อป้องกันการสูญหายของขั้นตอนการผลิตกลองมังคละ

การรับงานแสดงต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการผลิตแบบครบวงจร ซึ่งสอดคล้องกับงานของกมล บันกลาง และคณะ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่ทำให้ลิเกดำรงอยู่ได้มาจนถึงปัจจุบัน โดยพบว่าทัศนคติของผู้ประกอบการลิเกและครอบครัวที่รักและชื่นชอบในการเล่นลิเก เป็นปัจจัยที่ทำให้ลิเกดำรงมาได้จนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านประเพณี ซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ที่เขาสามารถสนับสนุนให้ลิเก สามารถดำรงอยู่จนทำหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมพื้นบ้านให้ดำรงอยู่ต่อไปเช่นเดียวกับมังคละวงทองอยู่ ที่สมาชิกในวงต่างมีความรักความผูกพันกับมังคละมายาวนาน จนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตซึ่งมีผลเป็นอย่างมากต่อการดำรงอยู่ของมังคละต่อไป

การเผยแพร่ (Distribution) สำหรับช่องทางการเผยแพร่ของมังคละ มีมากมายหลากหลายช่องทาง โดยส่วนใหญ่แต่ละกลุ่มมังคละ ได้มีช่องทางเป็นของตัวเอง ทั้งการเผยแพร่แบบตัวต่อตัว การให้ความรู้ในสถาบันการศึกษา การถ่ายทอดผ่านการแสดงบนเวที งานประกวดต่างๆ กิจกรรม การถ่ายทอดผ่านรายการโทรทัศน์ ทั้งนี้การเผยแพร่ของแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับเครือข่ายของแต่ละวงมังคละด้วย

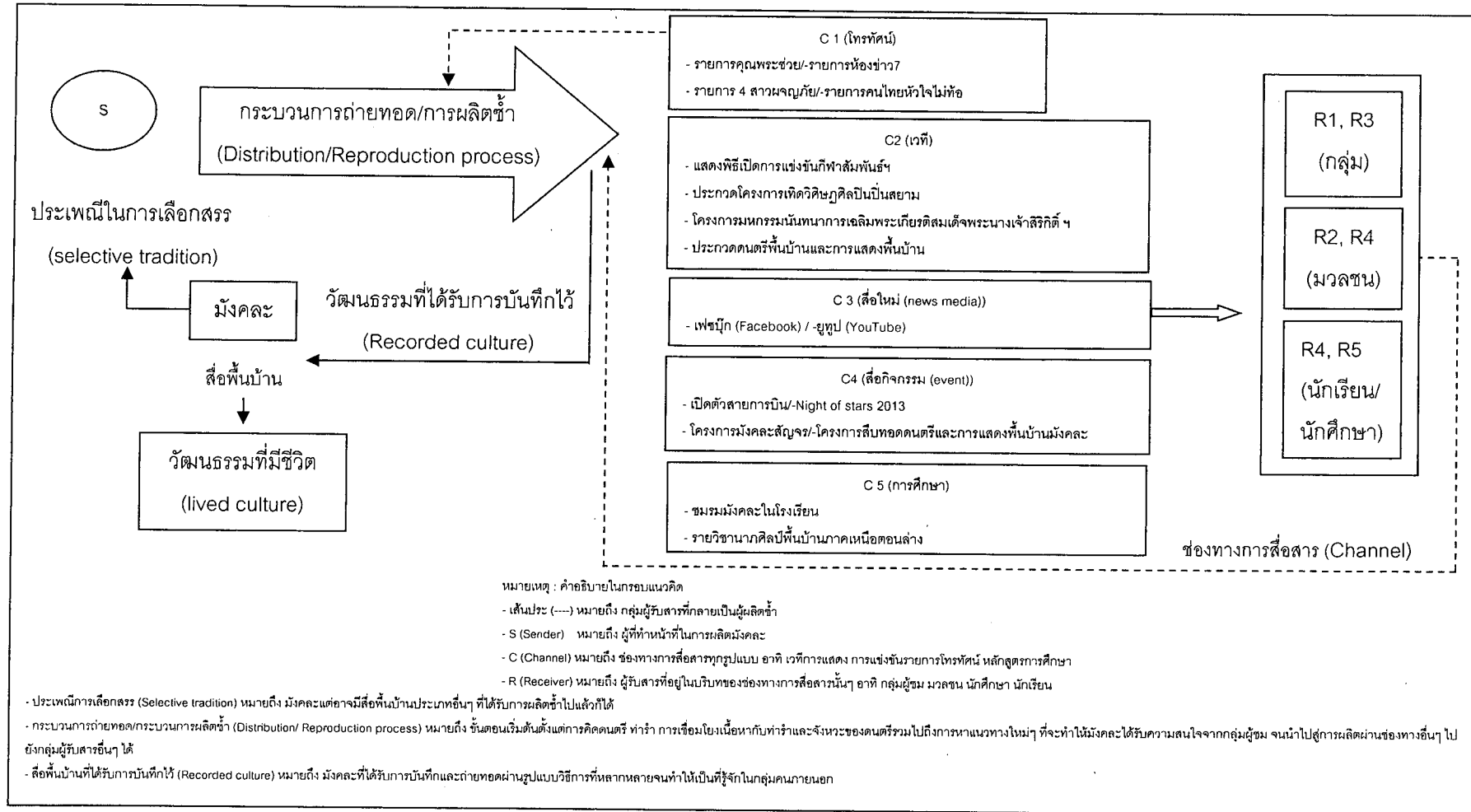
การบริโภค (Consumption) ในการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มมังคละแต่ละกลุ่ม จะเลือกทำการบริโภคมังคละของตนเอง ผ่านการแสดง งานจ้าง โดยมีกลุ่มผู้รับสาร ที่เป็นเด็กและเยาวชนในจังหวัดพิษณุโลกที่อยู่ในชุมชนหรือบริบทเกี่ยวข้องกับมังคละ เพื่อศึกษาถึงการรับสารว่ามีผลอย่างไรต่อการรับมังคละและการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่มังคละในรูปแบบต่างๆ ในส่วนของเด็กและเยาวชนได้รับอิทธิพลมังคละมาเป็นระยะเวลาหลายปีจากการถ่ายทอดโดยตรงทั้งการเรียนในรายวิชาหรือการเข้าชมรม จนตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของมังคละอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลก โดยเด็กและเยาวชนต่างเลือกสื่อใหม่ อย่างโซเชียลเน็ตเวิร์ก อินเทอร์เน็ต เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ ในการเผยแพร่มังคละ ซึ่งต่างจากกลุ่มมังคละที่มีสถานภาพทางสังคมและมังคละที่เป็นกลุ่มชาวบ้าน ยังเลือกช่องทางที่เป็นลักษณะพื้นฐาน เป็นการสื่อสารสองทาง ซึ่งจากการศึกษาเก็บข้อมูลยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชนเหล่านั้นนอกจากจะเป็นผู้รับสารแล้ว ยังเป็นผู้ผลิตถ่ายทอดมังคละอีกด้วย

การผลิตซ้ำ (Reproduction) การผลิตซ้ำมังคละ มีการผลิตซ้ำในหลากหลายรูปแบบ ผู้วิจัยพบว่า มังคละกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคม กลุ่มมังคละที่เป็นชาวบ้าน ต่างถ่ายทอดเนื้อหาเกี่ยวกับมังคละในสถานศึกษา ทำให้เกิดผู้รับสารเฉพาะที่ชัดเจนคือกลุ่มนักเรียน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะเน้นไปในส่วนของการผลิตซ้ำในรูปแบบของสื่อผ่านรายการโทรทัศน์ ทั้งนี้การผลิตซ้ำผ่านสื่อรายการโทรทัศน์ ต้องอาศัยบุคคลภายนอก หรือช่องทางการสื่อสารสื่อหลัก ซึ่งรายการต่างๆ ประกอบไปด้วยรายการคุณพระช่วย, รายการห้องข่าว 7 สี, รายการ 4 สาวผจญภัยและรายการคนไทยหัวใจไม่ท้อ โดยพบว่ากระบวนการถ่ายทอดและการผลิตซ้ำนั้น รายการโทรทัศน์จะมีอิทธิพลกับผู้รับสารเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ดวงพร คงพิกุล (2555) โดยใช้แนวคิดทุนทางวัฒนธรรมของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) จากนั้นวิเคราะห์กระบวนการผลิตและผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมตามแนวคิดของเรย์มอนด์ วิลเลียมส์ โดยในส่วนของการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมตามแนวคิดของ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ ทางโรงเรียนมีการผลิตซ้ำทุนทางวัฒนธรรมอย่างเป็นทางการโดยการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและการผลิตซ้ำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด รองลงมาคือ วิชยูกระจายเสียง การผลิตอัลบั้ม เพลงบันทึกในเทปคาสเซ็ทหรือซีดีและการเผยแพร่ข่าวของโรงเรียนทางโทรทัศน์

ในส่วนกลุ่มมังคละที่มีสถานภาพทางสังคม มีกลุ่มข้าราชการ มีนักวิชาการ ดังนั้นจึงมีการบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อมาในส่วนของการผลิตซ้ำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ก็มีบ้างแต่ยังไม่มากเท่าที่ควรและส่วนที่มีการผลิตซ้ำมากและได้ผลที่สุดคือการผลิตซ้ำผ่านรายการโทรทัศน์คือ มังคละที่มีสถานภาพทางสังคม สื่อโทรทัศน์มีผล

เป็นอย่างมากที่จะทำให้มังคละได้เผยแพร่และทำให้คนภายนอกที่ไม่รู้จักมังคละได้รู้จักมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ เสนอว่าบรรดาสื่อมวลชนสมัยใหม่ต้องอาศัยพึ่งพิงเนื้อหาจากสื่อพื้นบ้านเนื่องจากวิทยุโทรทัศน์เป็นพัฒนาการในเรื่องอุปกรณ์แต่ในเรื่องเนื้อหาที่เป็นต้นกำเนิดดั้งเดิม ซึ่งแตกต่างจากสื่อพื้นบ้านซึ่งเป็นสื่อที่มีเนื้อหาเป็นต้นกำเนิดแต่อาศัยว่าใช้เครื่องดนตรีและสื่ออื่นๆ เพื่อทำให้เนื้อหาที่มีอยู่ดั้งเดิมมีความโดดเด่นแตกต่างในรูปแบบ สื่อสมัยใหม่อันทำให้เกิดความคิด ทำให้เกิดกลืนอายสื่อพื้นบ้าน ถึงแม้ว่ารายการคุณพระช่วยจะเป็นการผสมผสานระหว่างดนตรีสากล อย่างออร์เคสตรา ดนตรีลูกทุ่งและดนตรีมังคละ แต่จากการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ทำให้ทราบว่า สามารถผสมผสานกันได้เพียงแต่ว่ามังคละต้องไม่ถูกกลืนหรือถูกปรับแต่งมากจนขาดเสน่ห์ของมังคละ เช่นเดียวกับระบบสื่อพื้นบ้านที่ต้องใช้สื่อมวลชนเป็นช่องทางเสริม เนื่องจากศักยภาพของสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นสื่อที่แพร่หลายเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง เมื่อเผยแพร่อย่างแพร่หลายผ่านสื่อวิทยุและโทรทัศน์ก็ทำให้ผู้ฟัง ผู้ชม รู้จักเพลงพื้นบ้านดังกล่าวอย่างกว้างขวางขึ้นสอดคล้องกับงานของ พนิดา จงสุขสมสกุล (2548) สื่อพื้นบ้านหรือสื่อประเพณีเป็นสื่อที่เกิดขึ้นมาก่อนที่จะเกิดสื่อใหม่ๆ อีกทั้งยังเป็นสื่อที่เกิดขึ้นจากความคิดของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองวิถีชีวิต เชื่อมโยงสังคมและผสมผสานระบบคุณค่าในการปฏิบัติตนของคนในสังคมอย่างมีลำดับตะ เป็นการนำเสนอเรื่องราวของหนึ่งตระกูลอันเป็นสื่อพื้นบ้านด้านการแสดงประเภทหนึ่งที่ยังคงสามารถบอกเล่าเรื่องราว สะท้อนอัตลักษณ์ รวมทั้งสภาพวิถีชีวิตของสังคมในแต่ละยุคสมัยได้ มังคละก็เช่นเดียวกันที่สามารถนำเสนอเรื่องราวการประยุต์ทำรำเพื่อแสดงถึงความเป็นวิถีชีวิตและความเป็นพิษณุโลกออกมาได้อย่างสวยงามและเป็นเอกลักษณ์

สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นการผลิตซ้ำที่ก่อให้เกิดคุณค่าของสื่อพื้นบ้านอย่างมังคละท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงโลกาภิวัตน์ วัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาครอบงำ ความคิด โดยเฉพาะเยาวชนไทยที่น้อยมากจะให้ความสนใจกับสื่อประเพณีแบบนี้ อย่างไรก็ตามบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้สืบทอดจะเป็นไปอย่างไรก็ยังจำเป็นต้องมีการสนับสนุนเชิงนโยบาย งบประมาณเพื่อให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้มีขวัญและกำลังใจในการทำงานสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมมังคละต่อไปและไม่ทำให้สูญหายตามกาลเวลา ซึ่งผลสรุปการวิจัยได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีผลการศึกษาที่ได้รับเพิ่มเติมจากกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพ 36 กรอบแนวคิด ตามแนวคิดของ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ ในเรื่องของการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม

จากกรอบแนวคิดดังกล่าว ที่ได้นำเสนอเป็นไปตามแนวคิดของ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ ในเรื่องของการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ผู้วิจัยขออธิบายในกรอบแนวคิด ดังนี้

S หมายถึง ผู้ส่งสาร ได้แก่ กลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคม คือ มังคละทองอยู่ มังคละซ่อแก้ว มหาวิทยาลัยนเรศวร กลุ่มมังคละที่เป็นกลุ่มชาวบ้าน คือ มังคละคณะพรเมืองพรหม มังคละคณะเจริญไผ่ชวดอน ทำหน้าที่เลือกสรร วัฒนธรรมต่างๆ โดยเลือกมังคละสื่อพื้นบ้านให้กลายเป็น วัฒนธรรมที่ถูกบันทึกไว้ อันเป็นวัฒนธรรมที่มีชีวิต เพื่อผลิตซ้ำ ให้ยังคงดำรงอยู่ต่อไป

กระบวนการถ่ายทอด/การผลิตซ้ำ ได้ทำการผลิตซ้ำหลากหลายช่องทาง และจากการเก็บ ข้อมูลผู้วิจัยได้ผลการวิจัยเพิ่มเติม คือ C1 (โทรทัศน์) C2 (เวที) C3 (สื่อใหม่) C4 (กิจกรรม) และ C5 (การศึกษา) โดยกระบวนการผลิตซ้ำที่ถือว่ามีความสำคัญและได้ผลในวงกว้างที่จะสามารถ ทำให้มังคละเป็นที่รู้จักและชื่อเสียงมากที่สุด คือ การผลิตซ้ำผ่านรายการโทรทัศน์ ซึ่งมังคละจังหวัด พิษณุโลก ที่ส่วนใหญ่จะได้มีโอกาสเผยแพร่เรื่องราวมังคละคือมังคละที่มีสถานภาพทางสังคม ผ่านรายการต่างๆ อาทิ รายการคุณพระช่วย, รายการห้องข่าว 7 สี ช่วงศาสตร์และศิลป์, รายการ 4 สาวผจญภัย และรายการคนไทยหัวใจไม่ท้อ ซึ่งแต่ละรายการถือว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้มังคละ ของจังหวัดพิษณุโลก เป็นที่รู้จักและกลายเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลก นอกจากการผลิตซ้ำ ผ่านรายการโทรทัศน์ แล้วยังมีการทำการสื่อสารต่อกลุ่มสาธารณะแบบเผชิญหน้าในส่วนของ การแสดงโชว์บนเวทีประกวดหรือโชว์ต่างๆ อาทิ การเข้าร่วมประกวดโครงการเทิดวิษณุศิลปินปิ่นสยาม เทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ต่อเนื่องด้วยการประกวด โครงการมหกรรมนันทนาการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ฯ การเข้าประกวดดนตรี พื้นบ้านและการแสดงพื้นบ้านประกวดดนตรีมังคละ และการร่วมแสดงพิธีเปิดการแข่งขันกีฬา สัมพันธ์ อบจ. 17 จังหวัดภาคเหนือ และพิธีไหว้ครู

จากนั้นการผลิตซ้ำมังคละได้ไปสู่ สื่อใหม่ อาทิ เฟซบุ๊ก และยูทูบ นอกจากนี้มังคละได้ ถูกนำไปใช้จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างสีสัน สร้างเอกลักษณ์มาหลากหลายกิจกรรม อาทิ เปิดตัว สายการบินแอร์เอเชีย งาน Night of stars 2013 โดยบริษัท เดอเบล จำกัด (ในเครือกระทิงแดง) ที่โรงแรมอัมรินทร์ลากูน จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น รวมทั้งมีโครงการสืบทอดดนตรีและการแสดง พื้นบ้านมังคละและโครงการมังคละสัญจรเป็นประจำทุกปีอีกด้วย และมังคละได้ถูกปรับตัวให้เข้าสู่ ระบบการศึกษา ซึ่งในส่วนของมังคละทองอยู่ ก็ได้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่มังคละโดยการเป็น วิทยากรแลกเปลี่ยนไปยังสถาบันต่างๆ ทั้งโรงเรียนในจังหวัดพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนเรศวรและ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในส่วนมหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ก่อตั้งชมรมมังคละ และมี รายวิชานาฏศิลป์พื้นบ้านภาคเหนือตอนล่าง

ขณะเดียวกันผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้รับสารก็สอดคล้องกับช่องทางการสื่อสารรายการโทรทัศน์ สื่อใหม่ ผู้รับสารจะเป็นมวลชน การแสดงบนเวที ผู้รับสารจะเป็นกลุ่มเฉพาะ หากเป็นช่องทางการสื่อสารแบบกิจกรรม ในส่วนของโครงการสืบทอดดนตรีและการแสดงพื้นบ้านมังคละและโครงการมังคละสัญจร และช่องทางการสื่อสารในระบบการศึกษา กลุ่มผู้รับสารจะมีคุณลักษณะพิเศษคือมีปฏิสัมพันธ์ได้ทันที คือ นักเรียน นิสิต นักศึกษา ขณะเดียวกัน นักเรียน นิสิต นักศึกษาจะเปลี่ยนตัวเองในการเป็นผู้รับสารเป็นผู้ส่งสาร ทั้งนี้ช่องทางการสื่อสารที่ได้ผลมากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามด้วยการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ มังคละต้องเปลี่ยนแปลงและปรับช่องทางการสื่อสารให้มากขึ้น เพราะผู้รับสารเปลี่ยนไปเพื่อให้มังคละเอกลักษณ์พื้นบ้านของจังหวัดพิษณุโลกไม่ตายตามตัวบุคคลและยังสามารถดำรงอยู่ต่อไปจากรุ่นสู่รุ่นผ่านการผลิตซ้ำที่มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

วัฒนธรรมประเพณีในการเลือกสรร ตามคำนิยามของ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ ที่ให้ไว้มีการจัดประเภทของวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย วัฒนธรรมทั้งหมดที่มีอยู่ในสถานที่และกาลเวลาหนึ่งๆ ซึ่งในท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลกมีวัฒนธรรมท้องถิ่นหลากหลาย อาทิ มังคละ ลิเก ลำตัด แต่ลิเก ลำตัด ยังไม่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลกเท่ากับมังคละ เนื่องจาก ลิเก ลำตัด นิยมเล่นกันในทุกภูมิภาค ดังนั้น มังคละ จึงเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการบันทึกไว้ เพื่อถูกนำมาผลิตซ้ำสืบทอดต่อไป (กาญจนา แก้วเทพ, 2544, หน้า 288-291) ไม่เพียงเท่านั้นประเพณีในการเลือกสรร ได้มีการตั้งคำถามว่า ใครเป็นผู้มีอำนาจในการเลือกสรรและผลจากการเลือกสรรนั้นทำให้เกิดผลอะไร

สำหรับมังคละเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับการเลือกสรรโดยกลุ่มผู้ที่ถือว่ามีอำนาจในสังคมในชุมชนนั้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนับถอยหลังไปเมื่อปี 2444 จะเห็นได้ว่า การค้นพบมังคละตามหลักฐานดังกล่าว โดยสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ที่เสด็จมาที่เมืองพิษณุโลก สิ่งนี้จึงเป็นเหตุและผลที่ทำมังคละได้รับการกล่าวถึงเพราะมีผู้อำนาจในสมัยนั้นได้พบเจอ หากเป็นบุคคลธรรมดาอาจไม่มีผู้ใดสนใจและนำมังคละมาสานต่อจนสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันก็เป็นได้ ขณะเดียวกันได้มีการจัดประกวดมังคละ กลุ่มมังคละต่างๆ จึงได้เข้าร่วมประกวดตามกฎเกณฑ์ที่ถูกตั้งไว้ โดยภาครัฐที่จัดขึ้น จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่มีการคิดเนื้อร้องเพลงมังคละและการประดิษฐ์คิดค้นทำรำขึ้นมาใหม่ ซึ่งการคิดทำรำมังคละ มีพื้นฐานมาจากทำรำไหว้ครูของนาฏศิลป์และลิเก จนกลายเป็นทำรำพื้นฐานที่สำคัญต่อการรังสรรค์ทำรำอื่นๆ ผสมผสานกับการนำเอาแนวทางการดำเนินชีวิตประจำวันของหนุ่มสาวในอดีตมาประยุกต์ใช้ อาทิ ทำป้อ ทำเจ้าชู้ไก่แจ้ ทำทางเหล่านี้นี้คือทำทางการจีบกันของคนหนุ่มสาวในสมัยนั้นที่แสดงความรักต่อกัน อีกทั้งยังเป็นการสะท้อน

เรื่องการถือตัวของผู้หญิงในอดีตจากท่ารำ เช่น ฝ่ายชายขอดอกไม้และทำท่าป้อฝ่ายหญิง ฝ่ายหญิงไม่ยอมให้ดอกไม้และวิ่งหนีไป เป็นการส่งเสริมคุณค่าของผู้หญิง ซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งมากถ้าเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมในปัจจุบัน ไม่เพียงเท่านั้นการแสดงในสมัยนั้นไม่สามารถแต่งตัวที่ล่อแหลมได้ เครื่องแต่งกายปกปิดส่งผลเช่นเดียวกับการแต่งกายของมังคละในปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มมังคละที่มีสถานภาพทางสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้คัดสรรและตั้งกฎเกณฑ์ไว้ และคนรุ่นหลังทำหน้าที่อนุรักษ์สืบไว้ ส่วนเพลงจะมีเพลงบังคับ คือ เพลงไม้สี่ (เพลงครู) เพลงไม้สาม เพลงไม้สอง เพลงไม้หนึ่ง และก็ต้องมีเพลงประวัติศาสตร์หนึ่งเพลง คือ เพลงนมนาน กระทกแป้ง

จะเห็นได้ว่าชนชั้นทางสังคมมีส่วนอย่างมากในการทำให้วัฒนธรรม สื่อพื้นบ้านที่มีอยู่ในชุมชนผ่านวิธีคิดของผู้คนในพื้นที่เล็กๆ ได้มีบทบาทและทำหน้าที่ในสังคม สิ่งเหล่านี้ได้ถูกนำมาถ่ายทอดผ่านกระบวนการสื่อสารและการผลิตซ้ำโดยแนวคิดการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรมของ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ ได้กล่าวว่า ในการวิเคราะห์วัฒนธรรมจำเป็นต้องเข้าไปประเพณีในการเลือกสรร เนื่องจากวัฒนธรรมในการเลือกสรรนี้อาจมีแหล่งกำเนิดหรือสิ่งที่แอบแฝงมาจากหลายอย่าง เช่น ผลประโยชน์ทางชนชั้น สุนทรียะ การเมือง เศรษฐกิจ และความบันเทิง ฯลฯ โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในส่วนของ ทักษะต่อแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมด้านทักษะเดิม อธิบายจากความสนใจ ผลผลิตทางวัฒนธรรม สู่กระบวนการทางวัฒนธรรม คือ การผลิต การเผยแพร่ การบริโภคและการผลิตซ้ำ โดยกระบวนการทั้งหมดจะนำไปสู่การดำรงอยู่ของมังคละสื่อพื้นบ้านจังหวัดพิษณุโลก

สำหรับสิ่งที่ทำให้มังคละกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคมสามารถดำรงตนอยู่ได้ นอกจากจะมีเครือข่ายมากมายแล้ว ยังมีรางวัลเพื่อใช้เป็นเครื่องการันตีคุณภาพ สามารถสร้างอำนาจต่อรองในการเจรจาเพื่อใช้ในการรับงาน กำหนดค่าตอบแทน อาทิ รางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม รางวัลจากศูนย์ปฏิบัติการดนตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร รางวัลจากจังหวัดพิษณุโลก ร่วมกับสภาวัฒนธรรม จังหวัดพิษณุโลก ในด้านบุคคลดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาศิลปะการแสดง (ประเภทดนตรีไทย) เป็นต้น ซึ่งวิธีการของการได้รับรางวัลเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่ามังคละกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคม ได้ทำหน้าที่การถ่ายทอดไปยังประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งยังมีประชาชนภายนอกที่มีลักษณะเป็นชนชั้นนำทางสังคมหรือเป็นนักท่องเที่ยวยุคใหม่ชาวไทยและชาวต่างชาติ แสดงให้เห็นว่าการได้รับรางวัลโดยการแสดงในพื้นที่ต่างๆ เป็นกระบวนการและขั้นตอนหนึ่งของการเผยแพร่วัฒนธรรมของสื่อพื้นบ้านอีกด้วย ประกอบกับกลุ่มที่มีสถานภาพทางสังคม มีบุคคลที่เป็นข้าราชการ และมีตำแหน่งทางการเมือง

จึงได้รวบรวมข้อมูลของมังคละในลักษณะเอกสารเชิงวิชาการเพื่อทำการเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายภายในมหาวิทยาลัยและผู้สนใจ

ไม่เพียงเท่านั้นการที่มังคละได้รับการเลือกสรรให้มีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันเป็นเพราะมังคละมีตัวตน มีความชัดเจนเป็นเอกลักษณ์ในด้านของความสามารถปรับประยุกต์ทำการปรับหน้าทับ จึงทำให้มังคละมีคุณลักษณะพิเศษ ยืดหยุ่นได้ ไม่มีข้อจำกัด นอกจากนี้มังคละในฐานะสื่อพื้นบ้านได้มีบทบาทด้านการให้ความบันเทิง แก่ผู้ชม เนื่องจากดนตรีให้จังหวะสนุกสนาน มีนางรำที่แต่งองค์อย่างสวยงาม ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการร่วมรำได้ หรือหน้าทำการทบทวนชีวิต ให้กลุ่มมังคละสามารถนำมาปรับใช้กับวิถีชีวิต เอกลักษณ์ในท้องถิ่นให้ตระหนักถึงความสำคัญของท้องถิ่น อีกทั้งการแสดงของมังคละยังสามารถเสริมสร้างจินตนาการเพราะไม่มีการกำหนดเนื้อร้องหรือท่ารำที่ตายตัว เช่น การประดิษฐ์ท่ารำ อาทิ ท่ารำถวายเป็นมือ ท่าไหว้ครู ซึ่งเป็นการประดิษฐ์ขึ้นเพื่อระลึกบูชาถึงพระคุณครูบาอาจารย์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งไม่ใช่เรื่องมลาย แต่เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความกตัญญูตเวที หรือนำมาดัดแปลงให้สมบูรณ์แบบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต เอกลักษณ์ เช่น ท่าบางแก้วลีลาหรือท่าเด็ดดอกปีบ เอกลักษณ์ประจำจังหวัดพิษณุโลก อย่างหนึ่งและหน้าที่ในการพัฒนาภูมิปัญญา ทำหน้าที่ด้านการให้ความรู้ แสดงถึงความเป็นพื้นบ้านของภาคเหนือตอนล่าง แสดงตัวตนว่าเป็นพิษณุโลก ซึ่งให้ความรู้ เป็นพื้นฐานในการต่อยอดพัฒนาการสร้างสรรค์ท่ารำ พื้นฐานทางดนตรีแก่ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอด นอกจากจะช่วยอนุรักษ์สื่อพื้นบ้านแล้ว ยังสามารถนำไปประกอบอาชีพได้อีกด้วย

นอกจากนี้ด้านเด็กและเยาวชนต้องปลูกฝังวัฒนธรรมสื่อพื้นบ้านดั้งเดิม ไม่ให้ถูกวัฒนธรรมตนเองว่าเซย์ ไม่น่าสนใจ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้นำวง ครูผู้สอน ต้องนำมังคละมาถ่ายทอด ทั้งจังหวะเพลงหรือท่ารำ นำมาประยุกต์ใหม่ระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมผสมผสานกับตะวันตก อย่างเช่น รายการคุณพระช่วย ตอน มังคละออร์เคสตรา ที่นำมังคละไปผสมผสานกับออร์เคสตรา ดนตรีเครื่องสาย ซึ่งการเข้าจังหวะของโน้ตดนตรีสากลกับโน้ตดนตรีไทย สามารถเข้ากันได้อย่างลงตัว นอกจากสื่อพื้นบ้านอย่างมังคละจะไปสูญหายหรือไม่ได้รับความนิยมแล้ว จะกลายเป็นวัฒนธรรมที่โดดเด่น เป็นทุนทางวัฒนธรรม ที่เรียกว่ามังคละอีกด้วย และหลังจากการไปออกรายการคุณพระช่วย ทำให้สื่อมวลชนต่างๆ เริ่มให้ความสนใจ ติดต่อสื่อพื้นบ้านมังคละไปผลิตซ้ำผ่านรายการโทรทัศน์เนื่องจากเห็นศักยภาพ คุณค่าอันควรเผยแพร่และสืบสาน ซึ่งวิธีการดังกล่าวเรียกว่า Information seeking คือ การแสวงหาข้อมูลของสื่อมวลชน หรืออธิบายได้ว่าสื่อมวลชนที่ถือว่าเป็นช่องทางการสื่อสารเป็นผู้สืบค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับมังคละไปยังผู้ส่งสารที่เป็นเจ้าของสื่อพื้นบ้าน และจากนั้นจะเข้าสู่กระบวนการสื่อสารและผลิตซ้ำต่อไป

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ทำไมมังคละถูกเลือกให้เป็นสื่อพื้นบ้านที่ได้รับการสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันผ่านกระบวนการสื่อสาร โดยมีผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดรุ่นต่อรุ่นที่เรียกว่าการผลิตซ้ำ และหากเราไม่สามารถสืบทอดให้ดำรงอยู่ต่อไปได้หรือไม่มีผู้สนับสนุนมากพอ มังคละที่ถือเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลก อันเชื่อมโยงกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ก็จะหายไป อาจทำให้เกิดผลกระทบด้านประเพณีวัฒนธรรมเนื่องจากการบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ ดังที่มังคละกลุ่มที่มีสถานภาพกล่าวไว้ว่า มังคละจะสามารถดำรงอยู่ได้ในอนาคต ผู้ใหญ่ต้องส่งเสริม สนับสนุน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า วิธีการศึกษาในครั้งนี้อาจจะไม่ใช่วิธีการแบบใหม่แต่ก็ถือเป็นแนวทางสำคัญในการศึกษาสื่อพื้นบ้านในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตซ้ำและดำรงสื่อพื้นบ้านมังคละเอาไว้ในเชิงวิชาการผ่านการวิจัยที่มีพื้นฐานด้านการสื่อสารในครั้งนี้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นการผลิตซ้ำ ที่ก่อให้เกิดคุณค่าของสื่อพื้นบ้านอย่างมังคละท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงโลกาภิวัตน์ วัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาครอบงำ ความคิด โดยเฉพาะเยาวชนไทยที่น้อยมากจะให้ความสนใจกับสื่อประเพณีแบบนี้ อย่างไรก็ตามบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้สืบทอดจะเป็นไปอย่างไต่ย่งยืนต้องมีการสนับสนุน เพื่อให้เด็กและเยาวชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีขวัญและกำลังใจในการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมมังคละและไม่ทำให้สูญหายตามกาลเวลา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรบรรจุมังคละให้เป็นหลักสูตรของการศึกษาเนื่องจากจะช่วยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในการคงความเป็นเอกลักษณ์ การอนุรักษ์และทำให้เกิดความแตกต่างจากที่อื่น อีกทั้งไม่ให้หลงลืมความเป็นท้องถิ่น อันจะช่วยสนับสนุนความเป็นท้องถิ่นกลับมามีความแข็งแรงมากขึ้น
2. เพิ่มช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในปัจจุบันเกิดที่วีดิทัศน์ออนไลน์ท้องถิ่นควรเป็นเจ้าของสื่อมากขึ้น ซึ่งในส่วนนี้ทางภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือ ในการสรรหาช่องให้แต่ละจังหวัดได้มีช่องออกอากาศเป็นของตัวเองเพื่อไว้ผลิตสื่อพื้นบ้านโดยตรง เพื่อเผยแพร่มังคละไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เน้นกระบวนการผลิตซ้ำ การกระจายข่าว การบริโภคสื่อพื้นบ้านให้มากขึ้นกว่าการผลิตอย่างเดียว
4. รัฐบาล หน่วยงานท้องถิ่น ควรจัดตั้งงบประมาณด้านพัฒนาและสืบทอดสื่อพื้นบ้านเพื่อดำรงรักษาสื่อพื้นบ้านของเราไว้ ซึ่งไม่ใช่แค่มังคละเพียงอย่างเดียว สื่อพื้นบ้านชนิดอื่นจะสามารถอยู่ได้และอย่างยั่งยืนสืบไป